

Επίλογος στην ποιμαντική ψυχολογία της Κλίμακας

[Ορθοδοξία / Ορθόδοξη Ψυχοθεραπεία](#)

[Δημήτρης Τσιολακίδης, Θεολόγος](#)

(Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=160296>)

Έχοντας καταγράψει ένα απειροελάχιστο δείγμα από το αποταμίευμα της ασκητικής μαρτυρίας και της ποιμαντικής διαλεκτικής ουσιαστικά που η *Κλίμακα* συμπυκνώνει, παρακολουθήσαμε εν συντομία τις συνεπτυγμένες αλήθειες της ασκητικής γραμματείας παίρνοντας ταυτόχρονα μία γεύση από τις βαθιές ψυχολογικές παρατηρήσεις και την ενδελεχή μελέτη των οντολογικών και υπαρξιακών φαινομένων που ο εν λόγω καταστατικός χάρτης της ερημητικής και κοινοβιακής ζωής αναδεικνύει. Είναι προφανές ότι συνιστά έναν πολύτιμο -όπως και άλλα νηπτικά κείμενα- θησαυρό για την Ποιμαντική Ψυχολογία, καθώς αποτελεί ένα εκτενές αρχείο ενδοσκοπήσεων όπου προβάλλονται οι ποικιλόμορφες εκδηλώσεις της ανθρώπινης συμπεριφοράς και τα απειράριθμα σχήματα του ανθρώπινου προσώπου.

Η διείσδυση στο ανθρωπολογικό σύμπαν της *Κλίμακας* μας οδηγεί στα άδυτα της καθόλου υπάρξεως, επεκτείνοντας το πεδίο στην έρευνα της ανθρωπογνωσίας. Η *Κλίμακα* νοούμενη ως μία γέφυρα μεταξύ Θεού και ανθρώπων δεν είναι απλά η περιγραφή ενός χαρτογραφημένου περάσματος, αλλά ή έναρξη μιας διαδικασίας, μιας σειράς ενεργειών στην αναζήτηση νοήματος, που η διέλευσή της τροχοδρομείται στη συνεχή μετανοητική διαδικασία μέσα από το μυστηριακό φίλτρο της εξομολόγησης. Μέσα από την μάχη κατά των παθών και των αγώνα για την απόκτηση των αρετών, η *Κλίμακα* καταθέτει την αψευδή εμπειρία της αγιοπνευματικής ζωής που είναι δωρεά της Χάρης του Θεού, απάντηση σε όσους έχουν το σθένος να παλέψουν για το «κατά φύσιν» της ανθρώπινης ζωής τηρώντας τις Θείες εντολές.

Η ψυχολογική εμβάθυνση που προσφέρεται από το σύνολο των λόγων για την κατανόηση της ανθρώπινης φύσης, συμπυκνώνει την καλή πατερική ανησυχία για την επανασύνδεση του ανθρώπου με την αρχική πηγή που είναι ο Θεός. Σε αυτήν την οντολογική προοπτική προσβλέπει το γράμμα και το πνεύμα της διδασκαλίας του Σιναΐτη και αποτελεί το επιστέγασμα της υπαρξιακής του πρότασης. Τουτέστιν το ψυχολογικό δεν είναι ο πρωταρχικός σκοπός της αναζήτησής του (παρότι διαπιστώθηκαν οι συγγενικοί δεσμοί που διέπουν τη σχέση της με την επιστημονική όψη της ψυχολογικής σκέψης), αλλά το μέσον για να αναδειχθεί το

πνευματικό. Αυτό σκεπτικό αποκαλύπτει ποιο είναι το διακύβευμα στη συνάφεια με την ψυχολογία και η πραγμάτευσή του επιτρέπει μια εμβριθέστερη συνειδητοποίηση των δυσκολιών επικοινωνίας που η σχέση αυτή περικλείει. Συνοψίζοντας δεν μπορούμε να καταλήξουμε παρά σε αυτό που είναι πρόδηλο, ότι δηλαδή, η υπαρξιακή διάσταση που η *Κλίμακα* κομίζει δε αποτελεί μια στοχαστική περιπλάνηση ή αναφορά, αλλά είναι μια ολική επαναφορά των πραγμάτων στην ορθή τους βάση, που μας θυμίζει το οντολογικό μας χρέος να επιστρέψουμε στον τόπο καταγωγής μας.

Και όπως ο Σιναΐτης διαμηνύει: «Να γίνουν όλοι απαθείς δεν είναι βεβαίως δυνατόν. Να σωθούν όμως όλοι και να συμφιλιωθούν με τον Θεόν δεν είναι αδύνατον»(ΚΣΤ' 54).

Βιβλιογραφία

Πηγές

Εφ. Δ'13

Ιωάννης Σιναΐτης, *Κλίμαξ*, έκδοση δεκάτη πρώτη, Ιερά Μονή Παρακλήτου Ωρωπός Αττικής, 2009.

Βοηθήματα

Γκίκας Αθανάσιος, Πρωτοπρεσβύτερος, *Μαθήματα Ποιμαντικής*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2005

Θερμός Βασίλειος π., *Άνθρωπος στον ορίζοντα! Προσεγγίζοντας τη συνάντηση Ορθόδοξης Θεολογίας και επιστημών του ψυχισμού*. εκδ. Γρηγόρη Αθήνα 2006.

Καλλιακμάνης Βασίλειος Ι. Πρωτοπρεσβύτερος, *Ο εκκλησιολογικός χαρακτήρας της ποιμαντικής, Λεντίω ζωννύμενοι II*, εκδ. Μυγδονία Θεσσαλονίκη 2005.

Ματσούκας Νίκος Αθ. *ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ, Αρχαίας Ελληνικής-Βυζαντινής-Δυτικοευρωπαϊκής Με σύντομη εισαγωγή στη φιλοσοφία*, εκδόσεις Π. ΠΟΥΡΝΑΡΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2009.

ΜΠΕΓΖΟΣ ΜΑΡΙΟΣ Π., *Ψυχολογία και θρησκεία*, εκδ. ΓΡΗΓΟΡΗ ΑΘΗΝΑ 2011.

Bourdin Dominique, *Η ψυχανάλυση από τον Φρόυντ ως τις μέρες μας, Ιστορία, έννοιες, πρακτικές*. Μτφ. Αναστασία Καραστάθη, Εκδ. Κριτική Αθήνα 2005.

Larchet Jean Claude, *Η θεραπευτική των πνευματικών νοσημάτων-Εισαγωγή στην ασκητική παράδοση της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, Μτφρ: Χρίστος Κούλας τόμος Α΄ εκδ. Αποστολική Διακονία, Αθήνα, 2008

Tsakiridis George, *Evagrius Ponticus and Cognitive Science, A Look at Moral Evil and Thoughts*, Eugene 2010.

Vergote Antoine, *Ο άλλος ως θεμέλιο του εγώ και της διυποκειμενικότητας*, Περιοδικό Ψυχής Δρόμοι, τεύχος1 Ιούνιος 2011.

<http://bit.ly/2r4LcpZ>